

Hvor er skriftligheden i de gymnasiale uddannelser, og hvor vil vi ha' den hen?

Afsluttende og perspektiverende oplæg på UVMs konference
 Ny skriftlighed i de gymnasiale uddannelser – hvordan gør vi?

26. oktober 2011

Nikolaj Frydensbjerg Elf

Indtryk fra dagen

- Wauw, hvor spændende!
- Kommentar fra efteruddannelsesdag: 'Det har vi jo gjort længe'
- Nye praksisser i deres vorden ('blomsterne')
- De tre udfordringer – og en fjerde
- 'Det skriftlige og det digitale hænger sammen'
- Overgang fra folkeskole og gymnasieskole – ligheder og forskelle?
- Lære af andre gymnasier og gymnasiale uddannelser
- (U)enigheder på tværs af fag

Kommende konference på IFPR

- Om faglighed og skriftlighed
- 22. marts 2012
- Udenlandsk keynote: Gert Rijlaarsdam
- Forskningsfund fra projekt Faglighed og skriftlighed
- Udviklingsperspektiver

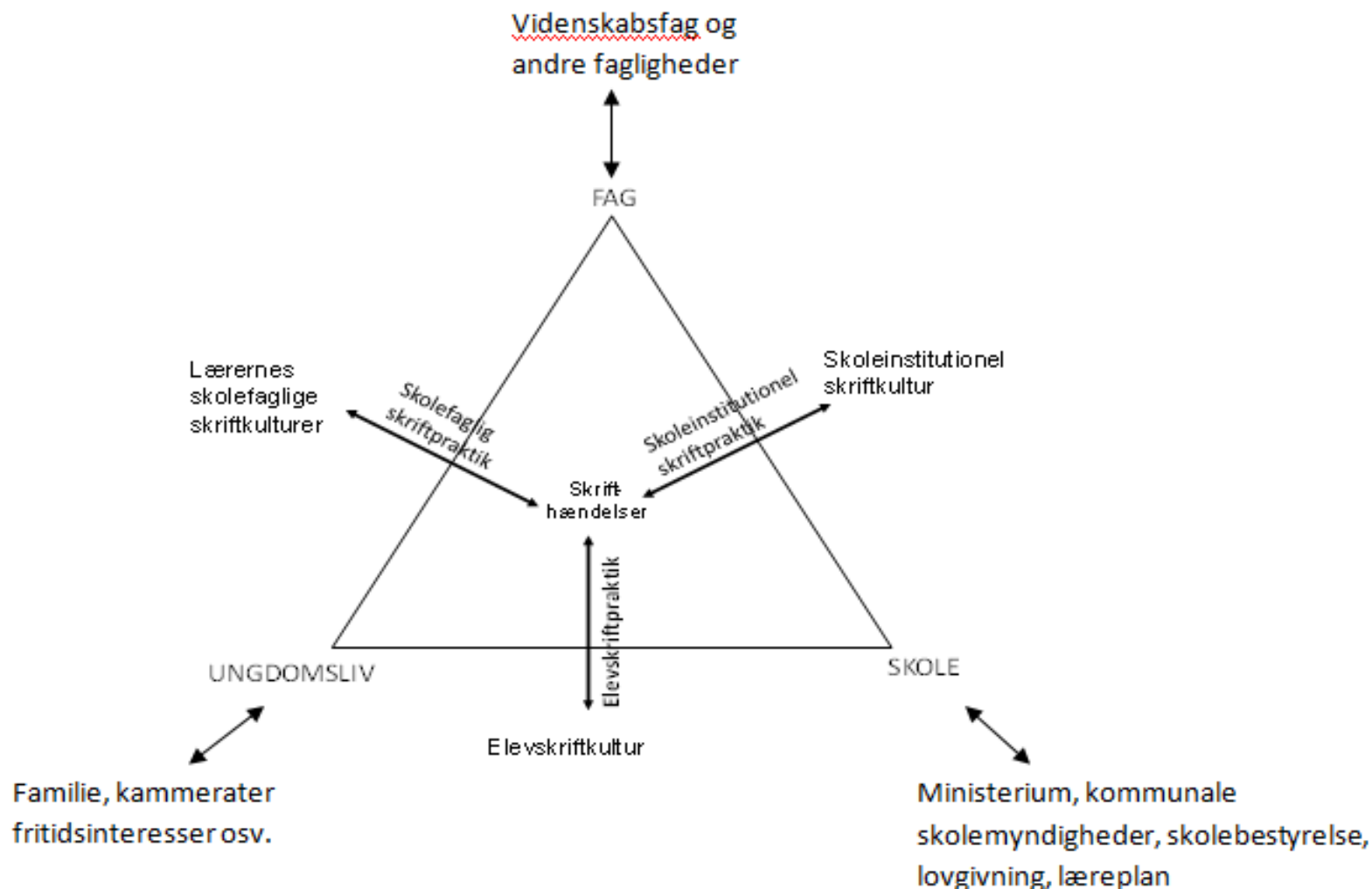
Projekt Faglighed og skriftlighed

- Pilotstudie 2009-2010, i egen forskningstid: 9. klasse, 3 forskere ledet af Ellen Krogh
- Projekt i fuld skala 2010-2014, finansieret af Det Frie Forskningsråd: gymnasiet (10.-12. skoleår), 10 forskere
- Tværfaglig forskergruppe
- Undersøger **eksplorativt** hvordan elever
 - lærer fag gennem skrivning og skrivning gennem fag
 - udvikler skrivekompetencer og skriveridentiteter gennem deres gymnasieuddannelse
- www.sdu.dk/fos

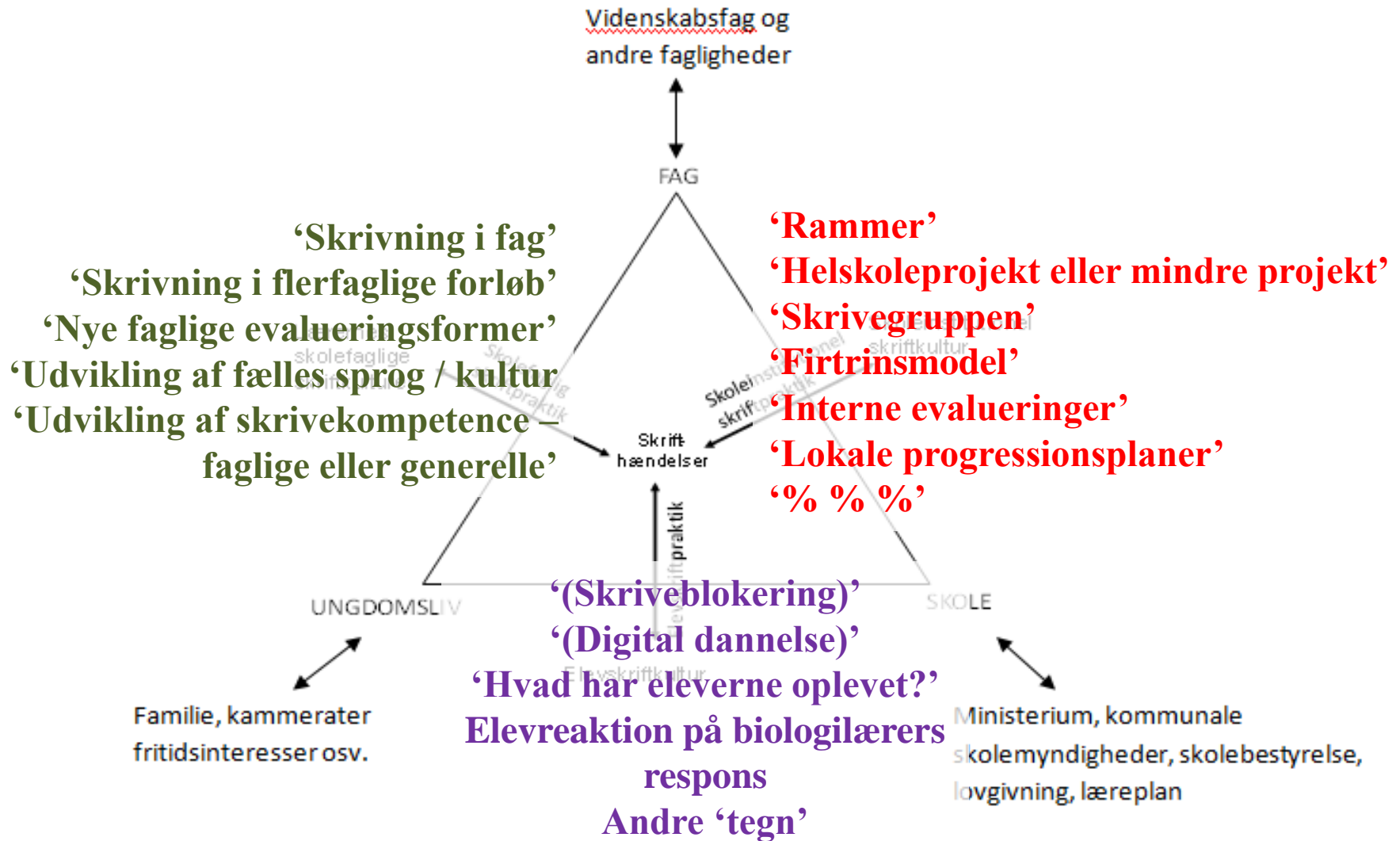
Pilotstudiet 2009-2010

- Feltarbejde i tre cases med geografisk spredning
- Ca. 10 hele observationsdage på hver skole
- Interview med lærere og elever, elevnoter og opgaver
- Spørgeskemaundersøgelse
- Kontakt til vordende gymnasieelever

Analysemodel for skrifthændelser

Analysemodel for udviklingsforsøg

Fund fra pilot: Faglige skriftkulturer

- Dansk har hovedansvar for skriveundervisningen, i andre fag fungerer skrivning hovedsageligt som støtte for mundtligt arbejde
- Der er en dominans af redegørende og reproducerende skrivning. Argumenterende skrivning er næsten fraværende.
- Dominans af skrivning i kortsvar
- Notater understøttes i fagene, men er oftest afskrift fra tavle eller læremidler
- Fokus på talepapir/stikord til mundtlige (eksamens)præsentationer
- I ”projektopgaven” er der væsentlig større bredde i skrivehandlinger og skriveformål og også i anvendelsen af udtryksformer / modaliteter

Fund: Elevskriftkultur (spørgeskema)

- Kun 57% fandt det meget vigtigt for dem at kunne udtrykke sig på skrift, 35% fandt det kun lidt vigtigt eller ikke vigtigt
- 97% angav at de tror det er vigtigt eller kan være vigtigt at kunne udtrykke sig skriftligt i uddannelse og erhverv
- 40% af eleverne skriver i gennemsnit 1-3 timer om dagen i elektroniske medier. 13% mere end 6 timer om dagen
- 48% angiver at de skriver mere end 30 sms'er om dagen
- På den af de tre skoler hvor der blev skrevet mest i fagene, var eleverne også glædest for at skrive i skolen

To skoleskriftkulturer

Sydvestskolen	Østskolen
<p><i>Variation</i> af strategiske og kommunikative formål med skriftligt arbejde.</p> <p><i>Opblødte skel</i> mellem fagenes skriftlighed.</p> <p>Teamsamarbejde med dobbelt funktion: målrettet mod udvikling af det skriftlige arbejde i fagene – og mod uddannelsesvejledning af eleverne. Elevskriftkultur aktiveres i nogle fag. En literacy-interesseret skriftkultur</p>	<p><i>Strategiske</i> formål med skriftligt arbejde dominerer (eksamenstræning).</p> <p><i>Skarpe skel</i> mellem fagenes skriftlighed. Dansk har hovedansvar for elevernes skrivekyndighed. Skriftligt arbejde i øvrige fag primært støtte for mundtligt.</p> <p>Svag integration af elevernes skriftkultur.</p> <p>Ikke teamsamarbejde om læsning og skrivning.</p>

Skoleskriftkulturer og ikt

Generel observation i tre folkeskolecases:

- Ingen pc'er i klasseværelserne
- Kommunikation via intranet har varierende betydning, men er ikke bærende for undervisningen

Observation i seks gymnasiale cases:

- De allerfleste elever sidder med pc'er i timerne, adgang til internet
- Kommunikation via læringsplatform er bærende både for undervisningen og det skriftlige arbejde

Fokus på ikt , faglighed og skriftlighed I/III

- Et børn og unge-perspektiv
 - Elevernes opvækst er præget af nye kommunikationsteknologier, fx gennem brug af mobil og bærbar computer
 - Mange undersøgelser viser at for børn og unge bruges nye medier i høj grad til at socialisere
 - Det er mindre undersøgt om og hvordan elever bruger nye medier til at producere viden

Fokus på ikt, faglighed og skriftlighed II/III

- Et fagperspektiv
 - Videnskabs- og undervisningsfagernes repræsentations- og kommunikationsformer præges i stadig stigende grad af skriftlighed i udvidet forstand
 - Man er ikke fagligt kompetent hvis man ikke kan udtrykke sig i udvidet skriftlig forstand i fag.

Fokus på ikt, faglighed og skriftlighed III/III

- Et kulturelt-samfundsmæssigt perspektiv
 - Der er sket en voldsom fremvækst af nye især digitale kommunikationsteknologier
 - Nye digitale kommunikationsteknologier har gjort det lettere at udtrykke sig i mange medier på mange måder